

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KČJ/DIJZ	Strana:	1 / 5
Název předmětu:	Didaktika českého jazyka ZŠ		
Akademický rok:	2023/2024	Tisknuto:	30.05.2024 22:23

Pracoviště / Zkratka	KČJ / DIJZ			Akademický rok	2023/2024
Název	Didaktika českého jazyka ZŠ			Způsob zakončení	Zkouška
Akreditováno/Kredity	Ano, 4 Kred.			Forma zakončení	Kombinovaná
Rozsah hodin	Přednáška 1 [HOD/TYD] Seminář 2 [HOD/TYD]			Zápočet před zkouškou	NE
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Počítán do průměru	ANO
Letní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Min. (B+C) studentů	10
Zimní semestr	24 / -	0 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Rozvrh	Ano			Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Vyučovací jazyk	Čeština			Počet dnů praxe	0
Volně zapisovatelný předmět	Ano				
Hodnotící stupnice	1 2 3 4				
Počet hodin kontaktní	Ano v případě předchozího hodnocení 4 nebo nic.				
Automat. uzn. záp. před zk.					
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Vybavit studenty učitelství pro 2. stupeň ZŠ kompetencemi potřebnými pro výuku českého jazyka v souladu s RVP. Dovést studenty ke schopnosti orientovat se v didaktickém systému jazyka.

Požadavky na studenta

Jeden seminární příspěvek: příprava vyučovací jednotky jazykové složky předmětu český jazyk, jeden závěrečný test, ústní zkouška, aktivní práce v semináři, tj. prokazatelné odevzdání nejméně 75 % z dílčích seminárních úkolů

Obsah

Obsah přednášek:

1. Současné pojetí vyučování českému jazyku, RVP
2. Učebnice, pracovní sešity. Pomocné knihy pro vyučování ČJ, pomůcky. Pracovní českého jazyka, předmětové komise.
3. Didaktické zásady, vyučovací metody (včetně příkladů praktické aplikace).
4. Komplexní jazykový rozbor
5. Didaktika hláskosloví
6. Didaktika morfologie.
7. Didaktika syntaxe.
8. Didaktika lexikologie.
9. Didaktika tvoření slov.
10. Didaktika pravopisu.
11. Samostatné práce žáků, ústní a písemné prověřování vědomostí, hodnocení a klasifikace.
12. Mezisložkové a mezipředmětové vztahy, aktualizace a regionalizace učiva.
13. Motivace, tvořivost, didaktické hry a soutěže.

Semináře

Vychází z obsahu přednášek.

Bude zejména brán zřetel na praktickou aplikaci získaných vědomostí, a to na základě konkrétních simulovaných výukových situací prezentovaných v seminárních příspěvcích studentů. Dále bude pozornost věnována poznatkům (kladům a záporům) z praxe studentů v posledních letech, praktickému nácviku komplexního jazykového rozboru, opravování diktátů, sestavování jazykových cvičení (včetně formulace zadání), metodice přípravy na vyučovací hodinu, zápisům učební látky, organizaci vyučovací jednotky, aktualizaci a regionalizaci učiva, možnostem výchovného působení na žáka, využívání prvků hravosti a soutěživosti při výuce atd.

Bude hodnoceno pojetí učiva v učebnicích a elektronických výukových zdrojích z hlediska plnění očekávaných výstupů z RVP. Studenti se při prezentacích konkrétních simulovaných výukových situací zaměří na anotaci, analýzu a alteraci zadání, budou posuzovat míru a kvalitu plnění jednotlivých výstupů z RVP. Dále se zaměří na posouzení míry integrity vyučování, na propojení všech složek předmětu český jazyk a literatura (jazykové, komunikační, slohové a literární).

Aktivity

Rozvrhová akce KČJ/DIJZ (2021/22, ZS) - St 11:10-11:55, VC-221 (pro rozvrh. akci předmětu ve středu, od 11:10 do 11:55, VC-221)

Studijní opory

Studentům je k dispozici kurz v Google Classroom se všemi podstatnými náležitostmi.

Garanti a vyučující

- **Garanti:** Mgr. Růžena Pisková, Ph.D. (100%)
- **Přednášející:** Prof. PhDr. Marie Čechová, DrSc. (50%), Mgr. Růžena Pisková, Ph.D. (100%), PhDr. Zdeněk Suda, CSc. (50%)
- **Vede seminář:** Prof. PhDr. Marie Čechová, DrSc. (100%), Mgr. Růžena Pisková, Ph.D. (100%), PhDr. Zdeněk Suda, CSc. (100%)

Literatura

- **Doporučená:** Palenčárová, Jana; Šebesta, Karel. *Aktivní naslouchání při vyučování : rozvíjení komunikačních dovedností na 1. stupni ZŠ*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7367-101-8.
- **Doporučená:** Čechová, Marie; Styblík, Vlastimil. *Čeština a její vyučování : didaktika českého jazyka pro učitele základních a středních škol a studenty učitelství*. 2., upravené vydání, v SPN - pedagogickém nakladatelství vyd. 1. Praha : SPN - pedagogické nakladatelství, 1998. ISBN 80-85937-47-6.
- **Doporučená:** Šmejkalová, Martina. *Čeština a škola - úryvky skrytých dějin : český jazyk a jeho vyučování na středních školách 1918-1989*. Praha : Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1692-6.
- **Doporučená:** Pravdová, Markéta. *Čeština nově od A do Ž*. 2016. ISBN 978-80-200-2560-9.
- **Doporučená:** Čechová, Marie; Styblík, Vlastimil. *Didaktika češtiny*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1989.
- **Doporučená:** Kostečka, Jiří. *Do světa češtiny jinak : (Didaktika českého jazyka a slohu pro vyučovací praxi)*. 1. vyd. Jinočany : H & H, 1993. ISBN 80-85787-24-5.
- **Doporučená:** Ginnis, Paul. *Efektivní výukové nástroje pro učitele : strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka = The teacher's toolkit : raise classroom achievement with strategies for every learner*. 2017. ISBN 978-80-906082-6-9.
- **Doporučená:** Adam, Robert. *Gramatické rozborů češtiny výklad a cvičení s řešeními*. 2017. ISBN 978-80-246-3760-0.
- **Doporučená:** Hník, Ondřej; Kalábová, Naděžda. *Hry v českém jazyce - SPU*. 2014. ISBN 978-80-7496-084-0.
- **Doporučená:** Čechová, Marie. *Komplexní jazykové rozborů*. Praha : SPN, 1996. ISBN 80-85937-27-1.
- **Doporučená:** PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7367-172-7.
- **Doporučená:** Vančát, Jaroslav.; Bezděk, Jiří.; Honzík, Jarmila. *Motivace k tvořivosti na pedagogické fakultě : přístupy k tvořivosti v učitelství povolání*. 1. vyd. Plzeň : Západočeská univerzita, 2014. ISBN 978-80-261-0428-5.
- **Doporučená:** Šmejkalová Martina. *Nové trendy v didaktice českého jazyka*. Praha, 2011. ISBN 978-80-7290-603-1.
- **Doporučená:** Adam, Robert; Bozděchová, Ivana.; Dittmann, Robert.; Andrllová Fidlerová, Alena.; Chromý, Jan.; Mareš, Petr.; Rejzek, Jiří.; Synková, Pavlína; Šormová, Kateřina. *O jazyce bez hranic : a další zajímavosti ze současného zkoumání češtiny*. 2017. ISBN 978-80-7422-516-1.
- **Doporučená:** Šebesta, Karel. *Od jazyka ke komunikaci : didaktika českého jazyka a komunikační výchova*. Praha : Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-711-9.
- **Doporučená:** Štěpáník, Stanislav; Šmejkalová, Martina. *Průvodce začínajícího češtináře*. 2016. ISBN 978-80-7290-949-0.
- **Doporučená:** Jelínek, Jaroslav. *Úvod do teorie vyučování českému jazyku*. Praha : Státní pedagogické

- nakladatelství, 1980.
- **Doporučená:** Hausenblas, Ondřej. *Vrátíme smysl hodinám češtiny? : Úvaha a praktický návrh, jak učinit náš vyučovací předmět hodným žákova zájmu.* Zbuzany, 1993.
 - **Doporučená:** MAŇÁK, J.; ŠVEC, V. *Výukové metody.* Brno : Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

Časová náročnost

Všechny formy studia

Aktivita	Časová náročnost aktivity [h]
Příprava na souhrnný test [6-30]	20
Vypracování seminární práce v magisterském studijním programu [5-100]	40
Kontaktní výuka	39
Příprava prezentace (referátu) [3-8]	3
Celkem:	102

Hodnotící metody

Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Test,
Seminární práce,
Individuální prezentace,
komentovaná oprava testu. Komentovaná oprava seminární práce

Odborné dovednosti - odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Test,
Seminární práce,
Individuální prezentace,
komentovaná oprava testu. Komentovaná oprava seminární práce

Obecné způsobilosti - obecné způsobilosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Seminární práce,
Průběžné hodnocení,

Předpoklady

Odborné znalosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:

orientovat se v jazykovém systému
prokázat znalost obsahu jednotlivých jazykovědných disciplín
null

Odborné dovednosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:

úspěšně identifikovat jazykové jevy jednotlivých jazykových plánů a pojmenovávat je
bezchybně užívat příslušné lingvistické termíny
null
null

Obecné způsobilosti - před zahájením studia předmětu je student schopen:

bc. studium: své učení a pracovní činnost si sám plánuje a organizuje,
bc. studium: rozpozná problém, objasní jeho podstatu, rozčlení ho na části,

Vyučovací metody

Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:

Diskuse,
 Přednáška s aktivizací studentů,
 Seminární výuka (badatelské metody),
 Samostudium,
 Řešení problémů,

Odborné dovednosti - pro dosažení odborných dovedností jsou užívány vyučovací metody:

Demonstrace dovedností,
 Přednáška s aktivizací studentů,
 Seminární výuka (badatelské metody),
 Samostudium,
 Řešení problémů,
 - Obsahová analýza učebních materiálů.
 - Sebehodnocení.
 - Vzájemné hodnocení studentů.

Obecné způsobilosti - pro dosažení obecných způsobilostí jsou užívány vyučovací metody:

Seminární výuka (diskusní metody),
 Demonstrace dovedností,

Výsledky učení**Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:**

definovat a analyzovat RVP z hlediska očekávaných výstupů učení
 vyjmenovat klíčové kompetence a didaktické zásady a vysvětlit jejich podstatu
 zdůvodnit požadavek komunikativního pojetí vyučování českého jazyka
 objasnit systémové souvislosti mezi učivem jednotlivých jazykových rovin
 vysvětlit přínos mezipředmětových vztahů, aktualizace a regionalizace učiva
 používat základní pojmy z oblasti reflexe a hodnocení kvality učebních materiálů a výuky.
 null

Odborné dovednosti - po absolvování předmětu prokazuje student dovednosti:

pružně a nenásilně integrovat jednotlivé složky vyučování mateřského jazyka (jazykovou, slohovou a literární)
 úspěšně začleňovat probírané jevy do jazykového systému
 vybírat a využívat vhodné vyučovací metody a formy práce s ohledem na specifikum probíraného učiva a typ vyučovací hodiny
 na základě zadaných kritérií zformulovat sérii zadání k úkolům pro komplexní jazykový rozbor určený žákům 2. stupně ZŠ
 aplikovat získané vědomosti v konkrétních simulovaných výukových situacích
 samostatně vytvořit přípravu na vyučovací hodinu kombinovaného typu
 lingvisticky správně a didakticky účinně řešit chybné jazykové jevy, jež jsou mu předloženy
 navrhnout alteraci zadání učební úlohy s ohledem na plnění zvoleného výstupu z RVP
 null
 posoudit pojetí učiva ve zvolené učebnicové řadě vzhledem k obsahu RVP
 null
 reflektovat a hodnotit vlastní praxi, tzn. výuku, tvorbu a užívání didaktických materiálů.
 null

Obecné způsobilosti - po absolvování předmětu je student schopen:

mgr. studium: samostatně řeší etické problémy,

mgr. studium: plánují, podporují a řídí s využitím teoretických poznatků oboru získávání dalších odborných znalostí, dovedností a způsobilostí ostatních členů týmu,

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	1	2021	2023	Povinné předměty - obor a oborová didaktika	A	1	ZS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	1	2022	2023	Povinné předměty - obor a oborová didaktika	A	1	ZS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	1	2023	2023	Povinné předměty - obor a oborová didaktika	A	1	ZS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	1	2020	2023	Povinné předměty - obor a oborová didaktika	A	1	ZS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	15	2023	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	ZS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	17	2023	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	ZS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	18	2023	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	ZS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	19	2023	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	ZS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	14	2023	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	ZS